

Vec C-4/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

3. január 2023

Vnútroštátny súd:

Judecătoria Sectorului 6 București

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

11. august 2022

Žalobkyňa:

M.-A. A.

Žalovaní:

Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj

Direcția pentru Evidență Persoanelor și Administrarea Bazelor de
Date din Ministerul Afacerilor Interne

Municipiul Cluj-Napoca

Vedľajší účastníci konania:

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Asociația Accept

Predmet konania vo veci samej

Žaloba, ktorou sa žalobkyňa M.-A. A. domáha, aby sa žalovaným uložila povinnosť prepísať do jej rodného listu poznámky o zmene pohlavia zo ženského na mužské, krstného mena a rodného čísla tak, aby označoval mužské pohlavie, ako aj vydať nový rodný list.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Podľa článku 267 ZFEÚ sa vyžaduje výklad článku 2 Zmluvy o EÚ, článkov 18, 20 a článku 21 ods. 1 ZFEÚ, ako aj článkov 1, 7, 20 a 21 Charty.

Prejudiciálne otázky

1. Bráni skutočnosť, že podľa článku 43 písm. i) a článku 57 Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (zákon č. 119/1996 o záznamoch o osobnom stave) sa neuznávajú zmeny poznámok týkajúcich sa pohlavia a krstného mena v osobnom stave, ktoré vykonal transrodový muž s dvojakým občianstvom (Rumunská a iného členského štátu) v inom členskom štáte prostredníctvom postupu právneho uznania pohlavia, a od rumunského občana sa požaduje, aby od začiatku podal v Rumunsku návrh na samostatné konanie na súde proti miestnej verejnej správe v oblasti matriky a osobného stavu, čo je postup, ktorý Európsky súd pre ľudské práva považoval za nejednoznačný a nepredvídateľný (prípady X a Y proti Rumunsku; konania č. 2145/16 a 20607/16 z 19. januára 2021) a ktorý môže viesť k rozhodnutiu v rozpore s rozhodnutím, ktoré bolo prijaté v inom členskom štáte, výkonu **práva na občianstvo Únie** (článok 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) a/alebo **práva občana Únie na voľný pohyb a pobyt** (článok 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článok 45 Charty základných práv Európskej únie) v podmienkach dôstojnosti, rovnosti pred zákonom a nediskriminácie (článok 2 Zmluvy o Európskej únii; Článok 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a články 1, 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie) a pri rešpektovaní práva na súkromný a rodinný život (článok 7 Charty základných práv Európskej únie)?

2. Ovplyvňuje odchod Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie odpoveď na vyššie uvedenú otázku, a to najmä **i)** v prípade, ak sa konanie o zmene osobného stavu začalo pred brexitom a bolo ukončené v prechodnom období; a **ii)** znamená vplyv brexitu, že daná osoba môže využívať práva súvisiace s občianstvom Únie vrátane práva na voľný pohyb a pobyt len na základe rumunských dokladov totožnosti alebo cestovných dokladov, v ktorých je uvedené ženské pohlavie a krstné meno v rozpore s už právom uznanou rodovou identitou?

Uvedené predpisy práva Únie a judikatúra

Článok 2 ZEÚ; články 18, 20 a 21 ods. 1 ZFEÚ; články 1, 7, 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie

Rozsudok zo 14. decembra 2021, Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20), body 41, 42, 44 až 48, 52, 54 a 56; rozsudok z 8. júna 2017, Freitag (C-541/15), body 36 až 39; rozsudok zo 14. októbra 2008, Grunkin a Paul (C-353/06), body 28 a 29; rozsudok z 2. októbra 2003, Garcia Avello (C-148/02), body 22 až 24

Uvedené vnútroštátneho právne predpisy

Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (zákon č. 119/1996 o záznamoch o osobnom stave)

Článok 9: „V prípade, že matrikár alebo úradník vykonávajúci funkcie na úseku osobného stavu odmietne vyhotoviť dokument alebo prepísať poznámku, ktoré patria do jeho pôsobnosti, môže sa poškodený v súlade so zákonom obrátiť na príslušný súd“.

Článok 43 písmeno i): „Do rodných listov, a ak je to potrebné, aj do sobášnych alebo úmrtných listov sa pripisujú poznámky týkajúce sa zmien, ktoré nastali v osobnom stave osoby, a to v týchto prípadoch: ...

i) zmena pohlavia po právoplatnom rozsudku“ ...

Článok 57 odsek 1: „Zrušenie, zlúčenie alebo úpravu dokumentov o osobnom stave a poznámok v nich obsiahnutých možno vykonať len na základe právoplatného rozhodnutia súdu“.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobkyňa M.-A. A., ktorá sa identifikuje ako transrodový muž a používa zámeno „on“, narodená 24. augusta 1992 v meste Cluj-Napoca (Rumunsko), bola pri narodení zapísaná ako žena.
- 2 Po tom, ako sa s rodičmi presťahovala do Spojeného kráľovstva, žalobkyňa získala 21. apríla 2016 občianstvo tohto členského štátu. Keďže sa M.-A. A. identifikovala ako muž, 27. februára 2017 si v rámci konania „Deed Poll“ zmenila v tomto štáte meno a oslovenie zo ženského na mužské, t. j. z pani M.-A. A. na pán M.-A. A.
- 3 Po začatí tohto konania si žalobkyňa nechala zmeniť niekoľko dokumentov vydaných orgánmi Spojeného kráľovstva, konkrétne svoj vodičský preukaz a britský pas.

- 4 Dňa 29. júna 2020 žalobkyňa získala v Spojenom kráľovstve aj „Gender Recognition Certificate“ (certifikát o uznaní pohlavia), ktorý potvrdzuje jej mužskú rodovú identitu.
- 5 Po dokončení vyššie uvedených konaní v Spojenom kráľovstve sa žalobkyňa v máji 2021 obrátila na rumunské orgány, konkrétne na Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj - Serviciul stare civilă (Matričný úrad v Kluži – služba pre osobný stav, Rumunsko), a požiadala ich, aby priamo na základe dokumentov už získaných v Spojenom kráľovstve („Deed Poll“ a „Gender Identity Certificate“) prepísali poznámku o zmene pohlavia a krstného mena v rodnom liste, zodpovedajúcim spôsobom zmenili rodné číslo tak, aby označovalo mužské pohlavie, a vydali rodný list zodpovedajúci druhému krstnému menu s uvedením mužského pohlavia a s rodným číslom začínajúcim číslicou 1.
- 6 Táto žiadosť bola zamietnutá, keďže rumunské orgány usúdili, že podľa vnútroštátnych právnych predpisov možno poznámku o zmene pohlavia zaregistrovať len vtedy, ak bola zmena pohlavia danej osoby povolená právoplatným rozhodnutím súdu, a nie na základe osvedčenia o uznaní rodovej identity.
- 7 Vo svojej žalobe podanej 14. septembra 2021 na Judecătoria Sectorului 6 București (Súd prvého stupňa pre šiesty obvod Bukurešť, Rumunsko), vnútroštátnom súde, M.-A. A. žiada, aby bola žalovaným uložená povinnosť vykonať tieto zmeny v jej rodnom liste a aby jej vydali nový rodný list s týmito zmenami.
- 8 Následne bola Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (Národná rada pre boj proti diskriminácii, Rumunsko) vyzvaná, aby vstúpila do konania ako vedľajší účastník, a zároveň sa vyhovel žiadosti združenia Asociația Accept o vstup do konania v postavení vedľajšieho účastníka na podporu žalobkyne.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 9 M.-A. A. zdôrazňuje, že nežiada, aby súd povolil zmenu pohlavia, ale aby priamo a prednostne uplatňoval právo Únie a nariadil žalovaným vykonať zmeny v rodnom liste tak, aby sa zhodovali s poznámkami týkajúcimi sa jej pohlavia, krstného mena a rodného čísla s rodovou identitou už definitívne uznanou v Spojenom kráľovstve, keď bolo ešte členským štátom Európskej únie. Táto skutočnosť by jej umožnila uplatniť si právo na voľný pohyb a pobyt v rámci Európskej únie s použitím cestovného dokladu, ktorý zodpovedá jej mužskej rodovej identite.
- 10 Okrem toho povinnosť podať v Rumunsku návrh na začatie nového súdneho konania, ktoré by sa priamo týkalo povolenia na zmenu pohlavia, ju vystavuje riziku, že sa dospeje k riešeniu, ktoré je v rozpore s riešením prijatým orgánmi Spojeného kráľovstva. Európsky súd pre ľudské práva však už kvalifikoval

konanie orgánov v Rumunsku ako nejednoznačné a nepredvídateľné (rozsudok ESĽP z 19. januára 2021, X a Y proti Rumunsku, konania č. 2145/16 a 20607/16).

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 11 Podľa vnútroštátneho súdu riešenie sporu, o ktorom rozhoduje, závisí od výkladu práva EÚ, ktoré má prednosť pred vnútroštátnym právom, keďže právo na občianstvo Únie a právo na voľný pohyb a pobyt občana Únia bráni riešeniu podľa vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá zaväzuje dotknutú osobu s dvojakým občianstvom podať návrh na začatie nového súdneho konania v jednom z členských štátov, ktorého je štátnym príslušníkom, aj keď sa voči tejto osobe konanie úspešne ukončilo (bez ohľadu na správny alebo súdny charakter tohto konania) v inom členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom.
- 12 Podľa tohto súdu výsledok konania v prípade, ktorý mu bol predložený, závisí aj od posúdenia dôsledkov odchodu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie. V prípade, že Súdny dvor odpovie na prvú otázku kladne, vzhľadom na to, že prvé konanie o uznaní rodovej identity sa začalo v Spojenom kráľovstve predtým, ako tento členský štát opustil Úniu, a skončilo sa až po tejto udalosti, je potrebné objasniť, či členský štát, v ktorom sa žiadosť podáva, je povinný uznať právne účinky konania o zmene rodovej identity vykonaného v členskom štáte, ktorý bol v čase začatia konania členským štátom, pričom v čase ukončenia tohto konania už opustil Európsku úniu.